

טיוטת תקנות המים (אמות מידה להעברת מים לשימוש חקלאי)(הוראת שעה), התשע"ח-2018

בתוקף סמכותי לפי סעיף 37(ג) לחוק המים התשי"ט-1959¹ (להלן – החוק) ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת לפי סעיף 2(ב) לחוק העונשין, התשל"ז – 1977² אני מתקין תקנות אלה:

הגדרות 1. בתקנות אלה –

"אגודה חקלאית", "כפר שיתופי" ו-"מושב עובדים" - כמשמעותם בתקנה 2 לתקנות האגודות השיתופיות (סוגי אגודות), התשנ"ו – 1995³;
"אגודה שיתופית חקלאית" – אגודה חקלאית שהרשם כהגדרתו בפקודת האגודות השיתופיות⁴, סיווג אותה כמושב עובדים או ככפר שיתופי;
"הקצאת המים השנתית" – כמות המים שהוקצתה לאגודה שיתופית חקלאית לפי תקנות אלה;

"חבר אגודה חקלאית" - חבר אגודה שיתופית חקלאית שהוא בעל משק או בן ממשיד כהגדרתם בתקנות האגודות השיתופיות (חברות), התשל"ג – 1973⁵;

"חקלאי פעיל" - כל אחד מאלה:

(1) חבר אגודה חקלאית העוסק בחקלאות, או מי שהוכח להנחת דעת האגודה השיתופית כי הוא מבקש לעסוק בעצמו בחקלאות בשנת ההקצאה;

(2) מי שנחלתו משויכת לאגודה שיתופית חקלאית, העוסק בחקלאות, או המבקש לעסוק בחקלאות בשנת ההקצאה;

(3) שותפות של מספר חברי אגודה שיתופית חקלאית, העוסקת בעיבוד חקלאי של הנחלות שברשותם או של נחלות נוספות באגודה;
"עיבוד משותף" – כל אחד מאלה:

(1) מיזם משותף של אגודה שיתופית חקלאית עם חלק מחבריה, לצורך עיבוד חקלאי של שטחי האגודה, כולם או חלקם;

¹ ס"ח התשי"ט, עמ' 169; התשס"ו, עמ' 331.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשנ"ד, עמ' 348.

³ ק"ת התשנ"ו, עמ' 246.

⁴ תא"י, כרך א', עמ' 336.

⁵ ס"ח התשל"ג, עמ' 872.

(2) מיזם משותף של שתי אגודות שיתופיות חקלאיות או יותר או של אגודה שיתופית חקלאית ושל גוף אחר, לצורך פעילות חקלאית בשטחי האגודה השיתופית חקלאית, ובלבד שהותר לפי סעיף 2 לחוק ההתיישבות החקלאית (סייגים לשימוש בקרקע חקלאית ובמים), התשכ"ז-1967⁶;

"תקנות המים" – תקנות המים (אמות מידה לחקלאות), התשע"ח-2018⁷.

2. הקצאת מים לחקלאים פעילים בלבד
אגודה שיתופית חקלאית רשאית לספק מים מתוך הקצאת המים השנתית, לחקלאי פעיל, לעיבוד חקלאי של שטחי האגודה על ידי האגודה או לעיבוד משותף של שטחי האגודה בלבד.
3. איסור דרישת תשלום בעד מים
אגודה שיתופית חקלאית לא תדרוש מחקלאי פעיל תשלום בעד מים מתוך הקצאת המים השנתית, מעבר לדמי המים המשולמים בעד הצריכה.
4. איסור העברה וקבלת תמורה
מי שקיבל מים מתוך הקצאת המים השנתית לא יעבירם לאחר, אלא לפי תקנות המים, ולא יגבה תשלום או יקבל תמורה, בכסף או בשווה כסף, בעד העברת מים כאמור; ואולם לא יראו בויתור על הקצאת מים או על חלקה משום העברתה לאחר, ולא יראו בקבלת תמיכה כספית מטעם המדינה או במתן תמיכה כאמור בעד ויתור על הקצאה, משום קבלת תמורה.
5. אספקת מים באגודה שיתופית
(א) אגודה שיתופית חקלאית תספק כמות מים מתוך הקצאת המים השנתית כאמור בתקנה 2, לפי שיעור השטח המעובד של החקלאי הפעיל או של המיזם החקלאי המשותף, לפי העניין, מתוך השטח המעובד הכולל שברשותה, אלא אם כן התבקשה כמות מים קטנה יותר.
(ב) נותרה יתרה בלתי מנוצלת מתוך הקצאת המים השנתית של אגודה שיתופית חקלאית – תחולק באופן שווה בין המבקשים בכפוף לאמור בתקנה 2.
7. תוקף
תוקפן של תקנות אלה 5 שנים מיום פרסומן.

_____ התשע"ח (_____) (2018)

(חמ 3-5621)

אורי יהודה אריאל הכהן
שר החקלאות ופיתוח הכפר

⁶ ס"ח התשכ"ז, עמ' 108.
⁷ מצ"ב

דברי הסבר

סעיף 37(ג) לחוק המים, התשי"ט-1959 (להלן – החוק), קובע כי שר החקלאות ופיתוח הכפר יקבע בתקנות אמות מידה להקצאת מים בידי מנהל הרשות הממשלתית למים ולביוב (להלן – רשות המים) ברישיונות הפקה, במסגרת היקף הצריכה המרבית המותרת למטרת חקלאות שקבעה מועצת רשות המים.

בעקבות בג"צ 5213/15 שמעון מגן ואח' נ' שר התשתיות הלאומית, במסגרתו העלו העותרים טענות כנגד חלוקת המים באגודות שיתופיות חקלאיות, בוצעה התייעצות עם רשם האגודות השיתופיות ורשות המים באשר לקביעת ההנחיות המחייבות לחלוקת מים באגודות שיתופיות בתקנות המים.

הוראת שעה בעניין זה נקבעה בתקנה 16 לתקנות המים (אמות מידה להקצאת מים לחקלאות לשנת 2017) (הוראת שעה), התשע"ז – 2017. מטרתה של תקנה זו היתה להבהיר את האיסור על העברת מים על ידי אגודה שיתופית אלא לחקלאים פעילים בלבד, את האיסור על דרישת תמורה וקבלת תמורה בעד העברת מים לשימוש חקלאי, ואת הכללים להקצאת מים על ידי אגודות שיתופיות בין החקלאים הפעילים החברים בהן.

תוקף הוראת השעה פקע ביום 31 לחודש דצמבר אשתקד ובעקבות דיון משפטי שנערך בשיתוף משרד המשפטים, במסגרתו נבחנו הדרכים המשפטיות לעיגון הוראות התקנות כהוראות קבע, הובהר, כי לשם מתן תוקף להסדרים העונשיים הקבועים בתקנות, נדרש אישורה של וועדת הכלכלה של הכנסת. בראשית 2018 הוגשה על ידי העותרים עתירה נוספת לבג"צ (בג"צ 348/18) בעקבותיה נערכה בחינה נוספת של חלוקת אמצעי הייצור לחקלאים פעילים באגודות השיתופיות. בעקבות התייעצויות עם ארגוני החקלאים השונים, החליט משרד החקלאות ופיתוח הכפר ליישם מדיניות של הקצאת מים פרטניות לחקלאים, על מנת שאלו יקבלו את הקצאות המים, באופן שוויוני, ישירות מאת ספק המים ולא מאת האגודה השיתופית, תוך תשלום המחיר שנקבע על ידי ספק המים ובכפוף לקביעת מנגנון לכיסוי הוצאות האגודה השיתופית בהתאם לתעריף אחיד.

לשם מתן מענה משפטי להקצאות המים במשק המשפחתי עד ליישום המהלך וההכנות הנדרשות בשטח ליישומה, בשיתוף עם רשות המים והביוב, מוצע לקבוע אמות מידה להעברת מים לשימוש חקלאי באגודות שיתופיות, כהוראת שעה, למשך 5 שנים ממועד פרסום התקנות ובכפוף לאישורה של וועדת הכלכלה של הכנסת. בתקנות יובהר גם האיסור להעביר, בתמורה, מים שהוקצו בהקצאת המים השנתית, אלא בהתאם להוראות תקנות המים (אמות מידה להקצאת מים לחקלאות), התשע"ח-2018.⁸

⁸ ק"ת 7984, בעמ' 1772.